2024/2362

10.10.2024

REZOLUȚIA (UE) 2024/2362 A PARLAMENTULUI EUROPEAN

din 11 aprilie 2024

conținând observațiile care fac parte integrantă din decizia privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului întreprinderii comune „Tehnologii digitale esențiale” (în prezent întreprinderea comună pentru cipuri) aferent exercițiului financiar 2022

PARLAMENTUL EUROPEAN,

— având în vedere decizia sa privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului întreprinderii comune „Tehnologii digitale esențiale” aferent exercițiului financiar 2022,

— având în vedere articolul 100 și anexa V la Regulamentul său de procedură,

— având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A9-0101/2024),

A. întrucât întreprinderea comună „Tehnologii digitale esențiale” („întreprinderea comună KDT”), cu sediul la Bruxelles, a fost înființată în noiembrie 2021 pentru perioada care se încheie la 31 decembrie 2031 în cadrul programului Orizont Europa prin Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului ([1]);

B. întrucât întreprinderea comună KDT a înlocuit și a succedat întreprinderii comune „Componente și sisteme electronice pentru o poziție de lider a Europei” (ECSEL), înființată în cadrul programului Orizont 2020 în mai 2014 prin Regulamentul (UE) nr. 561/2014 al Consiliului ([2]), pentru o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2024; întrucât, la 26 iunie 2014, întreprinderea comună ECSEL a înlocuit și a succedat Consiliului consultativ pentru Inițiativa europeană în domeniul nanoelectronicii și întreprinderii comune pentru cercetare și tehnologie avansată pentru sisteme inteligente integrate;

C. întrucât întreprinderea comună KDT este un parteneriat public-privat, axat pe cercetare și inovare în domeniul celor mai importante tehnologii digitale esențiale pentru poziția Europei de lider competitiv în economia digitală, în special în sectorul componentelor și sistemelor electronice;

D. întrucât membrii săi fondatori sunt Uniunea, reprezentată de Comisie, statele participante și trei asociații industriale, și anume Asociația Europeană pentru Integrarea Sistemelor Inteligente, Asociația pentru Activități Europene în Domeniul Nanoelectronicii și Asociația Industrială Inside, reprezentând părți interesate din domeniul microelectronicii și nanoelectronicii, al sistemelor inteligente integrate și al sistemelor integrate sau ciber-fizice;

E. întrucât, în iulie 2023, în temeiul Regulamentului (UE) 2023/1782 al Consiliului ([3]), întreprinderea comună KDT a fost transformată în întreprinderea comună pentru cipuri; întrucât, conform acestei modificări, mandatul extins al întreprinderii comune pentru cipuri va fi de a încuraja dezvoltarea tehnologiilor inovatoare de nouă generație în domeniul semiconductorilor și de a consolida capabilitățile europene de producție de cipuri în cadrul inițiativei „Cipuri pentru Europa”; întrucât contribuțiile Uniunii la întreprinderea comună KDT vor crește de la 1,8 miliarde EUR la 4,2 miliarde EUR, 2,7 miliarde EUR urmând să fie finanțate din programul Orizont Europa, iar 1,5 miliarde EUR din programul Europa digitală;

F. întrucât, pentru a spori transparența, întreprinderea comună KDT ar trebui să prezinte în conturile sale anuale informații relevante privind contribuțiile membrilor la nivel de program; întrucât, pentru fiecare program în cadrul căruia își desfășoară activitatea, întreprinderea comună KDT ar trebui să prezinte, per categorie de membri și până la sfârșitul exercițiului, toate informațiile relevante, inclusiv obiectivele privind contribuția stabilite prin lege pentru programul respectiv, volumul contribuțiilor primite și volumul angajamentelor juridice asumate; întrucât întreprinderea comună KDT ar trebui să îmbunătățească în continuare transparența,

([1]) Regulamentul (UE) 2021/2085 al Consiliului din 19 noiembrie 2021 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 219/2007, (UE) nr. 557/2014, (UE) nr. 558/2014, (UE) nr. 559/2014, (UE) nr. 560/2014, (UE) nr. 561/2014 și (UE) nr. 642/2014 (JO L 427, 30.11.2021, p. 17).

([2]) Regulamentul (UE) nr. 561/2014 al Consiliului din 6 mai 2014 privind înființarea întreprinderii comune ECSEL (JO L 169, 7.6.2014, p. 152).

([3]) Regulamentul (UE) 2023/1782 al Consiliului din 25 iulie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/2085 de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa în ceea ce privește întreprinderea comună pentru cipuri (JO L 229, 18.9.2023, p. 55).

Remarci de ordin general

1. constată că evoluția dimensiunii bugetului întreprinderii comune KDT depinde în mare măsură de faza în care se află implementarea programelor multianuale pentru cercetare și inovare pe care le implementează întreprinderea comună KDT;

2. salută contribuția întreprinderii comune KDT la consolidarea autonomiei strategice a UE în sectorul componentelor și sistemelor electronice;

3. observă că întreprinderea comună KDT a început deja la sfârșitul exercițiului 2021 să lanseze primele cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa; observă că bugetul pentru 2022 include bugetul de angajamente pentru cereri de propuneri din cadrul programului Orizont Europa planificate pentru 2022, precum și bugetul de plăți pentru plățile de prefinanțare aferente;

Gestiunea bugetară și financiară

4. reține, din raportul Curții de Conturi („raportul Curții"), că conturile anuale ale întreprinderii comune KDT prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acesteia la 31 decembrie 2022, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la data respectivă, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei; constată, în plus, că operațiunile subiacente conturilor sunt conforme cu legile și reglementările în vigoare sub toate aspectele semnificative;

5. constată, în 2022, că totalul creditelor disponibile a ajuns la 261,4 milioane EUR pentru credite de angajament (față de 214,0 în 2021) și la 222,2 milioane EUR pentru credite de plată (față de 199,3 în 2021) ([4]); observă, de asemenea, că execuția bugetară a atins 100 % în ceea ce privește creditele de angajament și 55 % în ceea ce privește creditele de plată;

6. observă că, în conturile sale anuale pentru 2022, întreprinderea comună KDT nu a prezentat informații importante privind contribuțiile membrilor la nivel de program, informații care sunt relevante pentru comunicarea de manieră completă a realizărilor întreprinderii comune KDT la sfârșitul exercițiului; constată, în special, că întreprinderea comună KDT nu a comparat contribuțiile primite de la fiecare categorie de membri până la sfârșitul exercițiului în cadrul fiecărui program cu obiectivele prevăzute de legislație pentru contribuțiile care trebuie aduse la programul respectiv; observă, în plus, că în aceste conturi, întreprinderea comună KDT nu a prezentat contribuțiile statelor participante la întreprinderea comună KDT ([5]); invită întreprinderea comună KDT să abordeze aceste probleme și salută angajamentul său de a furniza informații, în special în ceea ce privește compararea obiectivelor legale ale programelor respective;

7. constată că majoritatea contribuțiilor în natură ale membrilor privați ai întreprinderii comune KDT trebuie încă să fie validate (1 172,5 milioane EUR);

8. constată că, la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună KDT angajase integral 1 169,7 milioane EUR din contribuția operațională maximă a Uniunii pentru acordurile de grant semnate în cadrul programului Orizont 2020 și că, din această sumă angajată, aproximativ 139,2 milioane EUR (sau 11,9 %) mai trebuie plătite în exercițiile următoare pentru proiecte care nu au fost încă finalizate;

9. observă că, la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună KDT estima contribuțiile în natură potențiale finale ale membrilor privați pentru activitățile operaționale din cadrul programului Orizont 2020 la 1 579 de milioane EUR, ceea ce reprezintă 97,6 % din obiectivul minim de 1 617,5 milioane EUR; observă că întreprinderea comună KDT poate calcula și valida contribuțiile în natură din partea membrilor privați doar după efectuarea tuturor plăților atât de către întreprinderea comună KDT, cât și de către statele participante și după ce s-au primit toate certificatele de final de proiect și certificatele aferente referitoare la situațiile financiare; remarcă, în acest context și având în vedere că doar un număr limitat de proiecte din cadrul Orizont 2020 fuseseră finalizate până la sfârșitul exercițiului 2022, că nivelul contribuțiilor în natură din partea sectorului de profil care erau validate se situa la 406,5 milioane EUR (sau 25 %) din obiectiv;

([4]) Bugetul disponibil include credite neutilizate din exercițiile anterioare pe care întreprinderea comună le-a reînscris în bugetul exercițiului curent, precum și venituri alocate și realocări către exercițiul următor.

([5]) Raportul anual al Curții de Conturi Europene privind întreprinderile comune ale UE pentru exercițiul financiar 2022.

10. constată că, pe baza deciziilor de finanțare luate de Consiliul autorităților publice din cadrul întreprinderii comune KDT pentru cererile de propuneri din perioada 2014-2020, Curtea de Conturi („Curtea”) a estimat că, până la sfârșitul exercițiului 2022, statele participante semnaseră angajamente contractuale în valoare de 1 106,2 milioane EUR (sau 95 %) din obiectiv și că, din suma respectivă, acestea au declarat contribuții financiare totale în valoare de 495,3 milioane EUR, pe care le plătiseră direct beneficiarilor naționali ai proiectelor Orizont 2020 pe care le-au sprijinit; observă că diferența se explică prin faptul că statele participante recunosc și raportează costurile lor către întreprinderea comună KDT abia la finalizarea proiectelor aferente Orizont 2020 pe care le sprijină;

11. observă că execuția bugetului de plăți pe 2022 pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020 s-a înrăutățit, deoarece beneficiarii s-au confruntat cu o creștere a costurilor și cu probleme de livrare;

12. observă că, pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, întreprinderea comună KDT nu a primit credite de angajament operaționale noi, întrucât ultima sa cerere de propuneri fusese finalizată înainte de sfârșitul exercițiului 2020; constată că rata de execuție a creditelor de plată operaționale a scăzut la 74 % (față de 85 % în 2021), ceea ce, potrivit întreprinderii comune KDT, s-a datorat problemelor cu care s-au confruntat beneficiarii ca urmare a pandemiei de COVID-19; constată, de asemenea, că, pentru un număr considerabil de proiecte în curs din cadrul programului Orizont 2020, activitățile tehnice au fost întârziate fie din cauza lipsei de materiale pentru cipuri, fie din cauza faptului că personalul nu a putut avea acces la instalațiile de dezvoltare și testare și, prin urmare, aceste proiecte au trebuit să fie modificate sau prelungite, iar plățile finale au fost amânate pentru 2023;

13. reiterează observația Curții potrivit căreia întreprinderea comună KDT ar trebui să stabilească un plan de acțiune cu termene precise pentru finalizarea implementării proiectelor aprobate în cadrele financiare multianuale (CFM) anterioare;

14. constată că, în ceea ce privește implementarea programelor Orizont Europa, la sfârșitul exercițiului 2022, Comisia a adus contribuții în numerar în valoare de 171,1 milioane EUR, din care întreprinderea comună KDT a utilizat 42,3 milioane EUR pentru plăți de prefinanțare legate de primele acorduri de grant încheiate în cadrul programului Orizont Europa;

15. observă că, la sfârșitul exercițiului 2022, rata de execuție a bugetului de plăți administrative al întreprinderii comune KDT (titlul 2) era scăzută, situându-se la 63 %; constată că, potrivit raportului pe 2022 al întreprinderii comune KDT privind gestiunea bugetară și financiară, acest nivel se explica în principal prin amânarea introducerii instrumentelor informatice în sprijinul gestionării centralizate a contribuțiilor financiare și prin reducerea activităților de comunicare;

16. observă, în plus, că întreprinderea comună KDT a înregistrat o scădere a ratei de execuție a bugetului său operațional din cauza creșterii costurilor și a problemelor de livrare cu care s-au confruntat beneficiarii în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 și a războiului de agresiune împotriva Ucrainei;

Achizițiile publice și personalul

17. constată, pe baza raportului anual de activitate consolidat pe 2022, că achizițiile publice și contractele sunt gestionate în conformitate cu dispozițiile normelor financiare ale întreprinderii comune KDT și sunt coordonate în cadrul echipei sale administrative și financiare;

18. ia act, totodată, de faptul că, în contextul bunei gestiuni financiare și al eficienței, întreprinderea comună KDT a utilizat în cea mai mare măsură posibilă diferitele acorduri privind nivelul serviciilor încheiate deja cu serviciile relevante ale Comisiei, precum și cu membrii săi privați și a recurs și la contracte-cadru interinstituționale (de exemplu servicii și echipamente informatice, servicii de personal interimar, precum și servicii de audit extern);

19. observă că, în 2022, întreprinderea comună KDT a desfășurat foarte puține proceduri de achiziții, în principal pentru contracte cu valoare scăzută, și că, în exercițiul respectiv, nu au fost lansate proceduri de achiziții legate de activități operaționale;

20. observă că schema de personal a întreprinderii comune KDT pentru 2022 prevede 30 de agenți temporari sau contractuali și că, la sfârșitul exercițiului 2022, întreprinderea comună KDT avea 25 de angajați statutari, de 8 naționalități (8 BE, 5 FR, 4 ES, 2 BG, 2 EL, 2 RO, 1 IT, 1 PL), dintre care 11 bărbați și 14 femei;

21. constată că în 2022 au fost lansate șase proceduri de recrutare externă pentru funcțiile: director executiv, corespondent contabil și financiar, responsabil de programe, responsabil cu bugetul, asistent financiar, șef de sector, posturi care urmează să fie ocupate în 2023;

22. în ceea ce privește rotația personalului, responsabilul pentru comunicare s-a pensionat la 1 aprilie 2022, corespondentul contabil a părăsit întreprinderea comună KDT la 1 octombrie 2022, responsabilul cu bugetul a plecat la 1 noiembrie 2022, iar contractul directorului executiv a încetat la 31 octombrie 2022;

Gestionare și control

23. observă că, pentru cheltuielile aferente programelor Orizont 2020 și Orizont Europa, Serviciul comun de audit al Direcției Generale Cercetare și Inovare din cadrul Comisiei este responsabil de auditurile *ex post*, iar pentru cheltuielile aferente programului Orizont 2020 (plăți validate și închise și plăți finale), întreprinderea comună KDT a raportat o rată de eroare reprezentativă de 2,6 % și o rată de eroare reziduală de 0,8 % ([6]); remarcă faptul că, în ceea ce privește programul Orizont Europa, nu au fost încă efectuate audituri *ex post*, deoarece primele plăți intermediare sunt preconizate abia în 2024;

24. constată că, pentru a evalua controalele plăților operaționale efectuate de întreprinderea comună KDT, Curtea a auditat, la nivelul beneficiarilor finali, plăți selectate aleatoriu efectuate în 2022 în cadrul programului Orizont 2020 ([7]); observă că Curtea nu a identificat nicio eroare și nicio deficiență de control la nivelul beneficiarilor întreprinderii comune KDT incluși în eșantion;

25. salută faptul că întreprinderea comună KDT a pus în aplicare o monitorizare bazată pe riscuri a proiectelor, în conformitate cu cerințele de bază ale Comisiei, precum și o evaluare în funcție de riscuri a întreprinderilor mici și mijlocii și a nou-veniților; constată totuși că întreprinderea comună KDT nu a elaborat încă orientări interne care să consolideze aceste procese; constată că, în ceea ce privește întreprinderea comună KDT, riscul de erori la nivelul plăților de grant era atenuat grație faptului că statele participante au efectuat controale *ex ante* detaliate cu privire la eligibilitatea costurilor proiectelor declarate în vederea primirii cofinanțării naționale, la nivelul beneficiarilor care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor național;

26. observă cu satisfacție că statele participante au cooperat îndeaproape cu întreprinderea comună KDT și au comunicat în timp util acesteia erorile majore, neregulile și falimentele înregistrate detectate; observă, de asemenea, că, spre deosebire de alte întreprinderi comune, pragul de 90 % pentru prefinanțare a fost aplicat la nivelul beneficiarilor și orice modificare a bugetului de costuri între membrii consorțiului impunea o modificare a acordului de grant; constată că întreprinderea comună KDT a controlat îndeplinirea acestor criterii specifice în afara Compass ([8]), iar responsabilii de proiect au efectuat verificări manuale standardizate în foi de calcul Excel;

27. este de acord cu Curtea că întreprinderea comună KDT ar trebui să elaboreze orientări practice interne cu privire la modul în care ar trebui pusă în aplicare o monitorizare bazată pe riscuri la nivelul proiectelor și al beneficiarilor și cu privire la modul în care personalul ar trebui să utilizeze modulul de gestionare a riscurilor disponibil în Compass;

28. invită întreprinderea comună KDT să abordeze deficiențele în utilizarea instrumentului de monitorizare consolidată;

29. observă că, potrivit Curții, nu au fost definite acțiuni specifice de control legate de riscurile identificate și nici nu s-a stabilit termenul-limită pentru punerea lor în aplicare; observă că, la expirarea termenului-limită stabilit, semnalul de alertă determinat de monitorizarea consolidată nu a fost nici reînnoit, nici închis; remarcă, în plus, că gradul de risc nu a fost reevaluat de către angajatul responsabil după punerea în aplicare a acțiunilor de control;

30. este de acord cu Curtea că întreprinderea comună KDT ar trebui să se asigure că toate acțiunile din cadrul monitorizării consolidate sunt însoțite de acțiuni de control care să vizeze în mod specific riscurile identificate și că se dă curs acestor acțiuni într-un termen prestabilit;

([6]) Raportul anual de activitate consolidat pe 2022 al întreprinderii comune KDT, capitolul 4.1.1.1.

([7]) Pentru operațiunile de plată a granturilor testate la beneficiari, pragul de raportare pentru erorile cuantificabile este de 1 % din costurile auditate.

([8]) Sistemul de granturi electronice al Comisiei.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

31. ia act de faptul că „observațiile” din rapoartele anuale specifice ale întreprinderii comune KDT sunt, în realitate, „recomandări fără termene” ale Curții; constată că CCE monitorizează anual aceste observații, evaluând statutul lor ca fiind „deschise” sau „închise”;

32. constată că, în 2021, Curtea a emis trei observații, dintre care două sunt închise; observația deschisă se referă la necesitatea de a recruta mai mult personal pentru a atinge efectivul de personal statutar planificat de 50 de angajați până în 2025, întrucât întreprinderea comună KDT va implementa proiecte în valoare de aproximativ 10,9 miliarde EUR în CFM 2021-2027.